
УДК 330+ 082

ББК 94

Z 40

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Druk i oprawa: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: Warszawa, ul. Wyszogrodzka, 16
e-mail: info@conferenc.pl

Cena (zł.): bezpłatnie

Zbiór raportów naukowych.

Z 40 Zbiór raportów naukowych. „Nauka i Tworzenie XXI Stulecia : Teoria, Praktyka, Innowacje„. (29.11.2013 - 30.11.2013) - Opole: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2013. - 104 str.

ISBN: 978-83-63620-19-6 (t.2/1)

Zbiór raportów naukowych. Wykonane na materiałach Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji 29.11.2013 - 30.11.2013 roku. Opole.
Część 2/1.

УДК 330+ 082

ББК 94

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora zakazany.

Wszelkie prawa do materiałów konferencji należą do ich autorów.

Pisownia oryginalna jest zachowana.

Wszelkie prawa do materiałów w formie elektronicznej opublikowanych w zbiorach należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour».

Obowiązkowa odniesienia do zbioru.

ISBN: 978-83-63620-19-6 (t.2/1)

"Diamond trading tour" ©

SPIS /СОДЕРЖАНИЕ

SEKSIJA 25. EKONOMIKA. (ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ)

1. Udesiani T.G.	6
PERFORMANCE CRITERIA AS THE BASIS FOR IMPROVING PERFORMANCE AUDIT	
2. Хістева О.В., Русанова А. В.	9
СТАН ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ	
3. Ситникова Е.Г.	15
АРЕНДА, ЛИЗИНГ ИЛИ КРЕДИТ?	
4. Лисовский М. И., Маскалюк С.С., Третьяк Н. В.	17
ЛИЗИНГ В РФ КАК МЕТОД ИНВЕСТИРОВАНИЯ СРЕДСТВ В ОСНОВНЫЕ ФОНДЫ	
5. Артимко М.Т., Артимко Х.Є., Легін М.О.	19
ПРИНЦИПИ І МЕТОДИ РОЗВІДКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ	
6. Була Н.Я., Кубіцький П.П., Муж П.О.	22
НЕДЕРЖАВНА СИСТЕМА БЕЗПЕКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
7. Евтушенко О.А.	25
АНАЛИЗ КЛАССИФИКАЦИЙ ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ ПРЕДПРИЯТИЯ	
8. Живко З.Б.	27
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ	
9. Михалевич А.А., Филитович А. В.	35
ВЛИЯНИЕ ТОПЛИВНО-ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА НА ЭКОНОМИЧЕСКУЮ БЕЗОПАСНОСТЬ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	
10. Фирончик Ю.И.	38
АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	
11. Копитко М. І.	41
ТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «НЕФОРМАЛЬНА ЕКОНОМІКА»	

12. Ринейська Л.С.	44
КОГНИТИВНИЙ МАРКЕТИНГ У МІЖНАРОДНІЙ ЕКОНОМІЦІ	
13. Ткаченко І.В.	46
СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПОНЯТТЯНОГО АППАРАТА В СИСТЕМЕ СОЦІАЛЬНОЇ ЗАЩИТИ	
14. Катигрובה О.В.	48
ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ ИННОВАЦИОННОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ АГРАРНОГО РЫНКА	
15. Бекмурзина Г.Р., Смирнова Е.А.	53
МОДЕЛЬ МЕЖОТРАСЛЕВОГО БАЛАНСА ЛЕОНТЬЕВА В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ	
16. Соболева С.В., Ботвинко Н.А.	57
ПОЄДНАННЯ Й ПРОТИСТАВЛЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ДОЦІЛЬНІСТЮ ЕКОНОМІЧНОГО ВИБОРУ В УМОВАХ ЦИВІЛІЗАЦІЇ	
17. Бутенко Т.В.	64
СОВРЕМЕННЫЙ УРОВЕНЬ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В АПК УКРАИНЫ	
18. Голобородько Я.О.	67
ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	
19. Хлїстун О.А.	70
ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	
20. Пилипенко М.Р.	73
АНАЛІЗ ВНУТРІШНЬОГО БОРГУ УКРАЇНИ	
21. Bryzhan I.	78
THE CONCEPT OF ECOLOGICALLY-ORIENTED ANTICRISIS MANAGEMENT OF INDUSTRIAL PRODUCTION DEVELOPMENT	
22. Филитович А.В., Маскалюк С.С.	81
ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ЦЕН И ЗАРАБОТНОЙ ПЛАТЫ В РБ	
23. Зусько М.В., Горбач В.В.	83
ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ТРАНСПОРТНО-ЛОГИСТИЧЕСКИХ УСЛУГ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ	
24. Серьогіна Д.О.	86
АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ РОЗВИТКУ МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	

Серьогіна Д.О.

аспірант Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова, м. Харків

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ РОЗВИТКУ МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Анотація: Автором були систематизовані й узагальнені фактори, що обумовлюють послідовну зміну фаз життєвого циклу міста на основі проведеного аналізу фундаментальних праць, присвячених циклічності розвитку міських поселень.

Ключові слова/Keywords: розвиток міста/development of the city, фази розвитку міських комплексів/phase of the development of urban complexes, життєвий цикл міста/lifecycle of the city.

Виклад основного матеріалу. Для будь-якої системи властивий особливий життєвий цикл виникнення, розвитку та згасання. Місто, являючись динамічною системою, що змінюється в часі, об'єктивно проходить у своєму розвитку певні етапи (фази). Визначення фази життєвого циклу міста є найважливішим засобом оцінки стану і перспектив розвитку міської території, основою для вироблення управлінських рішень і вибору стратегічних пріоритетів політики керівництва.

Розвиток міста неможливо уявити у вигляді монотонно зростаючої функції, про що свідчить історичний досвід. Безліч прикладів регресивного міського розвитку зустрічається і сьогодні, проте тепер найчастіше причинами зниження статусу міста стають економічні причини. При цьому приклади стагнації окремих міських поселень можна знайти в країнах з різними соціально-економічними системами, що знаходяться на різних стадіях розвитку [1].

Розвиток міста являє собою складне переплетіння спадів і підйомів, що циклічно змінюють один одного. При цьому в окремі моменти, вплив деструктивних факторів може стати настільки високим, що адаптаційних можливостей міста стає недостатньо для їх подолання.

Однією з перших фундаментальних праць, присвячених аналізу циклічності розвитку міських поселень, є робота професора Дж. Форестера, який застосував для опису та аналізу динаміки розвитку міста Бостона багаторівневу математичну модель, створену на основі аналізу системних зв'язків між трьома базовими процесами міської динаміки. Перший процес описує підприємницьку діяльність у місті таким чином, що підприємство виникає, стає розвиненим, далі старіє і перестає існувати. Другий процес описує будівництво, старіння і знос житлових будівель у місті. Третій процес описує динаміку населення міста, що включає різні категорії (менеджери, кваліфіковані кадри, некваліфіковані кадри, зайняті і безробітні). Всі процеси пов'язані між собою так, що відображають природний характер циклічного розвитку міста [2].

Присвячені дослідженню циклічності розвитку різних міських районів роботи М. Портера також викликають інтерес. Особливу увагу Портера привертають проблеми розвитку старої, як правило, центральної частини американських міст, яка

раніше була просторовим центром ділового життя, а тепер занепадає [3].

У роботі «Маркетинг місць» Ф. Котлер і його співавтори виділяють кілька типів територій, що знаходяться на різних стадіях життєвого циклу: території, які або вмирають або існують в стані хронічної кризи; території, що мають деякий потенціал для відродження; території, які мають ознаки як розквіту, так і спаду; території, де проходять оздоровчі перетворення; обрані території, що продовжують залучати бізнесменів, нових жителів і відвідувачів [1].

Уявлення про рушійні сили, чинники, що обумовлюють послідовну зміну фаз життєвого циклу міста, надзвичайно різноманітні. Є.Г. Аніміца, А.П. Дубнов і Л.В. Коваль вважають що цикл формується в результаті взаємодії зовнішнього середовища і базисних процесів життєдіяльності міста, пов'язаних між собою контурами позитивного та негативного зворотного зв'язку. У свою чергу, для міст, де містоутворююче підприємство створене з метою забезпечення військово-стратегічних інтересів і національної безпеки країни, життєвий цикл буде визначатися зміною цілей, пріоритетів і територіальних аспектів військово-політичної стратегії країни [4].

І.Д. Тургель в якості першопричини «запуску» механізму циклічності розвитку міста пропонує циклічність розвитку галузей міської економіки. Для мономіст динаміка життєвого циклу буде детерминуватися динамікою життєвого циклу єдиного містоутворюючого підприємства [5]. Уявлення про потреби і інтереси людей як про рушійну силу у розвитку міст в роботі Є.Г. Аніміца і Н.Ю. Власова продуктивно в методологічному плані [6].

П.А. Оріхівський виділяє наступні фази життєвого циклу міста: розвиток (інтенсивне зростання), зростання (зростання, що сповільнюється), стагнація, занепад. За відсутності цілеспрямованого впливу на розвиток міста перехід його з однієї фази в іншу відбувається стихійно [7, 8].

Ж. Шабо та Ж. Боже-Гарньє визначили функцію міст як сенс його існування і, отже, як критичний обсяг діяльності, яка виправдовує існування і розвиток міста, забезпечує необхідні йому ресурси для життя [9]. Виходячи з вищевикладеного, життєвий цикл міста – це послідовність фаз зародження, зростання, зрілості і спаду, що змінюють один одного, рушійною силою яких є циклічність розвитку функціональної спеціалізації, що забезпечує взаємодію зовнішнього середовища та основних елементів міської економіки. При цьому всю сукупність функцій, виконуваних містом, з точки зору ступеня взаємозв'язку з зовнішнім середовищем, варто розділити на дві групи- містоутворюючі та містообслуговуючі. Містоутворюючі види діяльності лежать в основі створення міста, обумовлені суспільним та територіальним поділом праці. В якості містоутворюючих, таким чином, можуть виступати підприємства різних сфер суспільного виробництва.

В умовах, що складаються траєкторія життєвого циклу міста буде визначатися формуванням функціональної спеціалізації, що відповідає змінам зовнішнього середовища та інтересам міської соціуму, так як нові потреби суспільства вимагають появи нових функцій, виконуваних містами в системі господарства і розселення, що в свою чергу детермінує появу нових і відмирання старих елементів міської економіки. У період підйому зростання обсягів виробництва і доходів у містоутворювальному секторі веде не тільки до зростання сукупного споживчого попиту, але й до зростання інвестиційного попиту на території міста. Розширення ємності внутрішнього

ринку міста стає стимулом для зростання обсягів виробництва і доходів у містообслуговуючому секторі. Збільшення прибутку підприємств і доходів населення в свою чергу веде до підвищення наповнюваності міського бюджету і як наслідок – до активізації соціальної політики, розширенню спектру та підвищенню якості послуг містом суспільних благ і послуг і в результаті – до підвищення якості життя городян. У період спаду зниження прибутку і доходів звужує ємність внутрішнього ринку, обмежує обсяги виробництва містообслуговуючого комплексу, скорочує податкові надходження до бюджету і в підсумку веде до загальної стагнації економічної та соціальної сфери міста.

Реалізацію розглянутої взаємозалежності на різних фазах життєвого циклу міста в загальному теоретичному вигляді можна представити графічно (рисунок). На першій фазі формується місія міста, визначається його функціональна спеціалізація, активізуються підприємства містоутворюючого комплексу, що здійснюють розробку і виведення нових товарів на ринок.

У другій фазі в результаті розвитку провідних секторів містоутворюючого комплексу, здійснюється позитивний синергетичний вплив на стан економіки міста в цілому за рахунок зростання різних компонентів сукупного міського попиту. Стан соціальної сфери міста та якість життя населення зростає значно повільніше, ніж економічної, що пов'язано як з інерційністю соціальних процесів, так і з необхідністю акумуляції матеріальних і нематеріальних ресурсів території для досягнення якісно нового стану економіки міста. Провідні галузі та підприємства містоутворюючого сектора перебувають на стадії зростання.

На третій фазі життєвого циклу міста темпи розвитку секторів містоутворюючого сектора, пов'язаних з формуванням нової функціональної спеціалізації, досягають свого максимуму. Починається процес перетворення результатів економічного зростання міста в розширення спектру і підвищення доступності різноманітних громадських послуг, підвищується наповнюваність бюджету міста, з'являються можливості реалізації нових соціальних програм.

На четвертій фазі життєвого циклу міста активність провідних секторів містоутворюючого сектора починає знижуватися, провідні галузі містоутворюючого комплексу переходять на стадію зрілості. Даний спад компенсується підвищеними темпами зростання інших секторів містоутворюючого та містообслуговуючого секторів, які використовують можливості розширення виробництва в силу зростання місткості внутрішнього попиту та залучення зовнішніх фінансових ресурсів на територію міста. Досягається максимальна бюджетна забезпеченість і високі показники якості життя.

На п'ятій фазі економічний спад провідних секторів містоутворюючого комплексу починає поширюватися на економіку міста в цілому, тривалий час після переходу до даної фази циклу можуть зберігатися на високому рівні показники якості життя, такі як тривалість життя, рівень захворюваності, доступність охорони здоров'я та освіти.

На шостій фазі відбувається стагнація, яка охоплює всі підсистеми соціальної та економічної сфер міста. Стагнація галузей містоутворюючого і містообслуговуючого секторів міської економіки супроводжується різким погіршенням якості життя населення.

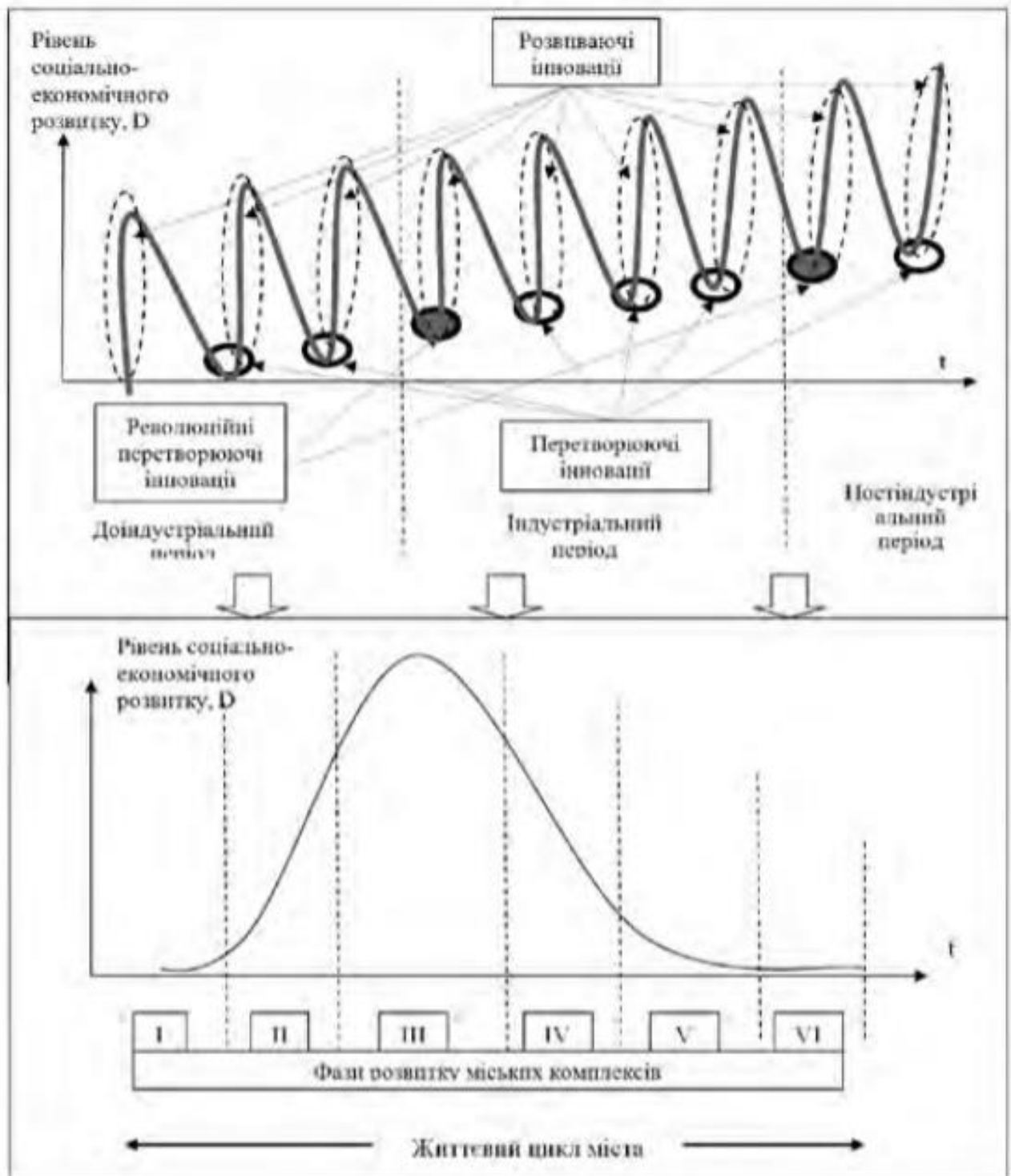

Рис. Структура життєвого циклу розвитку міських територій

Висновки. На шостому етапі можуть бути прийняті управлінські рішення, що забезпечують пошук нової функціональної спеціалізації міста або на основі використання ресурсів саморозвитку і самоадаптації складних соціально-економічних систем, або на основі спільного пошуку нових варіантів розвитку, який здійснюється спільно органами влади різних рівнів, представниками бізнесу і населення, при цьому державно-приватне партнерство у відродженні депресивних територій стає найбільш ефективним. Проте варто враховувати той факт, що в реальному часі

траєкторія розвитку сучасних міських комплексів може мати масу варіацій і як наслідок управлінські рішення пошуку нової функціональної спеціалізації міста можуть здійснюватися на різних фазах циклу розвитку міста.

Література:

1. Котлер Ф., Асплунд К., Рейн И., Хайдер Д. Маркетинг мест. СПб.: Стокгольмская школа экономики в Санкт-Петербурге, 2005.
2. Форрестер Дж. Динамика развития города. М.: Прогресс, 1974.
3. Портер М. Конкуренция. М.: Изд. дом «Вильямс», 2005.
4. Анимица Е.Г., Дубнов А.П., Коваль Л.В. Жизненный цикл ЗАТО: фазы адаптации к рыночной динамике / Циклы // Материалы четвертой международной конференции. Ставрополь: СевКавГТУ, 2002.
5. Тургель И.Д. Моноспециализированный город: теория и практика стратегического управления социально-экономическим развитием. Екатеринбург: Изд-во УрГГГА, 2001.
6. Анимица Е.Г., Власова Н.Ю. Градоведение : учеб. пособие для вузов. – Изд 2-е., перераб. и доп. – Екатеринбург: Изд-во Урал. гос. экон. ун-та, 2006
7. Ореховский П.А. Муниципальный менеджмент. – М.: Издательство Алтайского государственного университета, 2008. – 163 с.
8. Ореховский П.А. Муниципальный менеджмент. – Серия "Библиотека муниципального служащего", Выпуск 16. М.: Московский общественный научный фонд, 1999. 117 с.
9. Боже-Гарнье Ж., Шабо Ж. Очерки по географии городов. – М: Прогресс, 1967.- 201 с.